

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/14-12/54
Urbroj: 50301-09/09-14-7
Zagreb, 4. prosinca 2014.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primijeno: 04-12-2014		
Klasifikacijski oznaka:	Org. jed.	
022-03/14-12/54	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
50-14-05	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2013. godinu - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 021-12/14-09/70, urbroja: 65-14-03, od 7. listopada 2014. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/2013), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2013. godinu daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da prihvati Izvješće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2013. godinu, a na Izvješće daje sljedeće komentare i primjedbe:

Vlada Republike Hrvatske smatra kako se Izvješće temelji na već poznatim statističkim podacima o radu sudbene vlasti u 2013. godini. Međutim, u predmetnom Izvješću nedostaje analiza statističkih podataka koja bi bila osnova za unaprjeđenje rada sudova, odnosno za dogradnju određenih zakonskih rješenja.

Izvješće upozorava na poteškoće u radu sudova i to prvenstveno na smanjenje proračunskih sredstava sudova tako da se ne mogu redovno podmirivati materijalni izdaci kao što su plaćanje usluga, poštarine, intelektualnih usluga i nabavu uredskog materijala, na nedostatak adekvatnih prostora za rad sudova, na potrebu zamjene stare informatičke opreme u sudovima.

U vezi s navedenim, Vlada Republike Hrvatske ističe da je radi nepodmirenih obveza za intelektualne i osobne usluge županijskih i općinskih sudova rebalansom Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. godinu osigurano 86,4 milijuna kuna, tako da će dospjele obveze prema sudskim vještacima i braniteljima po službenoj dužnosti najvećim dijelom biti podmirene do kraja ove kalendarske godine. Ovom se mjerom u

potpunosti osiguravaju potrebna sredstva za podmirenje istaknutih troškova i time u cijelosti otklanja ovaj prigovor.

Mora se istaknuti da Ministarstvo pravosuđa, sukladno Zakonu o sudovima, odlučuje o kapitalnim rashodima te da svake godine u okviru raspoloživih proračunskih sredstava poduzima znatne napore za poboljšanje stanja sudskih zgrada i prostora. Tako su u 2013. godini izvršena ulaganja u zgrade i radne prostore sudova u iznosu od 12.706.093,23 kune, a u 2014. godini u iznosu od 7.067.285,91 kuna.

U Splitu je na Trgu pravde, za potrebe Općinskog suda u Splitu, izvršena adaptacija 6 sudnica, u Općinskom sudu u Velikoj Gorici izvršena je adaptacija dijela prvog kata, za potrebe Županijskog suda u Osijeku opremljeno je i uređeno potkrovlje, u Općinskom sudu u Metkoviću izvršena je adaptacija zgrade suda, dok je u Općinskom sudu u Krku, Krapini, Vinkovcima, Pazinu izvedena klimatizacija, a u Županijskom sudu u Rijeci rekonstrukcija hlađenja i grijanja. Posebno se mora istaknuti da je u većini sudova izvršeno opremanje uredskom i komunikacijskom opremom.

U 2014. godini Ministarstvo pravosuđa osiguralo je novu IT opremu – osobna računala za sudove i to: za županijske sudove 239 komada, za općinske sudove 1.373 komada, za trgovačke sudove 502 komada te za prekršajne sudove 393 komada, odnosno ukupno 2.507 komada. Također, u postupku javne nabave je nabava novih 3.000 komada osobnih računala, čija je isporuka planirana početkom II. tromjesečja 2015. godine, a od navedene količine sudovima se planira isporučiti približno 2.400 komada. Ministarstvo pravosuđa također kontinuirano dograđuje informacijske sustave e-spisa koji su u primjeni na sudovima.

Posebno je važno istaknuti kako je u pripremi projekt e-oglasne ploče koji će se instalirati na sudove do kraja ove godine. Time će se osigurati potpuna implementacija informacijskog sustava (e-spisa) i omogućit će se jednostavnije upravljanje predmetima, elektronska komunikacija sa sudionicima u predmetu, smanjenje troškova dostave, integracija s drugim sustavima i automatizacija poslovnih procesa.

S obzirom na istaknute organizacijske probleme sudbene vlasti u Izvješću, Vlada Republike Hrvatske smatra kako iskazani podaci upućuju na neravnomjernu opterećenost sudova, odnosno sudaca s predmetima, dugotrajne postupke, povećanje zaostataka u radu i velik broj zahtjeva za suđenje u razumnom roku, neujednačenu sudsku praksu, nedovoljnu pokretljivost sudskog osoblja, neracionalno korištenje postojećih resursa, kao i vrlo često lošu organizaciju rada sudova. Sve ovo navedeno utjecalo je da je sudbena vlast nedovoljno učinkovita u pružanju pravne zaštite građanima.

Zakonodavna rješenja i organizacijske mjere koje su do sada poduzimane s ciljem ujednačavanja radne opterećenosti sudova i sudaca kao primjerice delegacija predmeta, premještanje sudskog osoblja, kadrovsko popunjavanje i sl. nisu dale zadovoljavajuće rezultate. Iz svega navedenog je vidljivo kako radno opterećeni sudovi redovito generiraju dugotrajne sudske postupke, povećavaju zaostatke u radu, ne uspijevaju riješiti godišnji priljev predmeta te se krše ustavna prava jamstva o pravu stranaka na suđenje u razumnom roku.

Radi rješavanja navedenog stanja u sudbenoj vlasti, Vlada Republike Hrvatske je poduzela niz zakonodavnih aktivnosti kojima se žele otkloniti određeni nedostaci u organizaciji i radu sudbene vlasti. U pripremi novog Zakona o sudovima iz 2013. godine, kao i u pripremi Zakona o područjima i sjedištima sudova, Ministarstvo pravosuđa uključilo je široku

stručnu javnost, a posebno zatražilo mišljenja i prijedloge Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Udruge hrvatskih sudaca, Državnog sudbenog vijeća, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Državnoodvjetničkog vijeća, Hrvatske odvjetničke komore i Hrvatske javnobilježničke komore.

Zakonom o sudovima posebno se propisuju obveze, dužnosti i odgovornosti predsjednika suda za redovno i pravilno funkcioniranje suda, pojačava se uloga pravosudne inspekcije u nadzoru pravosudne uprave te se uvodi „upravitelj sudske uprave“ kao osoba koja će imati značajnu ulogu u vođenju brige oko materijalno-financijskog poslovanja suda i biti pomoć predsjedniku suda u obavljanju poslova sudske uprave. Zakon o područjima i sjedištima sudova kao organizacijski propis donosi niz novih zakonskih rješenja o postupanju županijskih sudova kao drugostupanjskih sudova, kao i dodjeli predmeta te se uvodi i specijalizacija na određene županijske sudove.

Zakonom o područjima i sjedištima sudova utvrđuje se 15 pravnih područja u Republici Hrvatskoj sa 15 županijskih sudova, 24 općinska suda, 22 prekršajna suda, 8 trgovačkih sudova i 4 upravna suda.

Ovakvom reorganizacijom pravosudnog sustava postiže se okrupnjavanje pravnih područja čime će se postići ravnomjernija opterećenost rada sudova, smanjenje troškova delegacije predmeta, ujednačeniju sudsku praksu manjim brojem sudova, veću pokretljivost sudskog osoblja, ravnomjerniju iskorištenost postojećih resursa (informacijskih sustava u primjeni unutarnjeg poslovanja sudova), mogućnost specijalizacije sudaca, kao i bolja organiziranost rada sudova. S tim u vezi, Vlada Republike Hrvatske predložit će i određena zakonska rješenja u Zakonu o sudovima, Zakonu o kaznenom postupku, Zakonu o parničnom postupku, Zakonu o sudovima za mladež, Sudskom poslovniku i drugim propisima, radi unaprjeđenja organizacije i rada sudbene vlasti.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske napominje da se analizom presuda Europskog suda za ljudska prava, donesenih u odnosu na Republiku Hrvatsku, može lako uočiti da Europski sud u velikom broju predmeta utvrđuje povrede jednog ili više konvencijskih prava upravo zbog načina primjene nacionalnog zakonodavstva koji način nije u skladu s Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, dok u manjem broju presuda utvrđuje povrede Konvencije zbog neusklađenosti zakonodavstva s Konvencijom.

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da broj i složenost zahtjeva (tužbi) protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom stalno raste, te da ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju ni na koji način ne umanjuje važnost sudske zaštite ljudskih i temeljenih prava pred domaćim sudovima i supsidijarno pred Europskim sudom za ljudska prava, već upravo suprotno, Vlada Republike Hrvatske smatra da Vrhovni sud Republike Hrvatske treba snagom svojih presuda kao i autoritetom svojih pravnih stajališta pridonijeti pozitivnim promjenama u smislu češće primjene nacionalnog prava koja primjena će biti sukladna konvencijskim standardima, kao i poticati češću direktnu primjenu Konvencije. Pravilna primjena Konvencije dovela bi do smanjenja broja zahtjeva pred Europskim sudom i nezanemarljivih novčanih izdataka koje Republika Hrvatska isplaćuje podnositeljima zahtjeva po presudama Europskog suda.

Trenutačno se ističu kao posebno važna sljedeća pitanja koja ulaze i u područje nadležnosti Vrhovnog suda Republike Hrvatske:

- pitanje provođenja testa razmjernosti od strane prvostupanjskih sudova u postupcima iseljenja

kad se stranka pozove na zaštitu prava na dom, uočavanje i odgovarajuće sankcioniranje takvih situacija,

- pitanje opravdanosti i trajanja pritvora/istražnog zatvora,
- pitanje osiguranja poštenog suđenja u građanskim i kaznenim postupcima, točnije poštivanje od strane sudova procesnih jamstava kojima se osigurava pošteno suđenje u njegovim različitim aspektima (naime, prekomjerna duljina postupka više nije primarni problem poštivanja jamstava iz članka 6. Konvencije u domaćem pravnom poretku, već su to npr. (ne)jednakost stranka u postupku, (ne)zakonitost dokaza, arbitrarnost sudskih odluka, očite pogreške sudova prilikom ocjene postojanja formalnih pretpostavki za vođenje postupaka, itd.).

Prema Zakonu o sudovima, a tako se navodi i u Izvješću, Vrhovni sud Republike Hrvatske ima i važan zadatak ujednačavanja sudske prakse. Upravo je to područje u kojem više pažnje treba posvetiti primjeni konvencijskih standarda i prakse Europskog suda za ljudska prava jer se putem ujednačavanja sudske prakse nižim sudovima može ukazivati na mogućnost i potrebu direktne primjene Konvencije, te ih ohrabrivati u tome.

Međutim, do promjene sudske prakse neće moći doći bez sustavne edukacije sudaca i sudskih savjetnika svih razina sudovanja. Iz stalnog povećanje broja zahtjeva (tužbi) protiv Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, kao i iz sadržaja presuda u kojima je Europski sud utvrdio da je Republika Hrvatska povrijedila Konvenciju, uočava se sustavno nerazumijevanje Konvencije i prakse Europskog suda, što govori u prilog potrebi sustavnog i kontinuiranog stručnog usavršavanja sudaca o sudskoj praksi tog Suda, koji svojim presudama tumači Konvenciju.

Nadalje, ističe se da se Republika Hrvatska i usvajanjem Deklaracije iz Interlakena i Brightona o budućnosti Europskog suda za ljudska prava obvezala povećati svijest nacionalnih vlasti o konvencijskim standardima i osigurati njihovu primjenu u državi, a posebno omogućiti i poticati nacionalne sudove da vode računa o bitnim načelima Konvencije, uzimajući u obzir sudsku praksu Europskog suda u vođenju postupaka i formuliranju presuda. Stoga se sustavno stručno usavršavanje ukazuje, ne samo kao nužnost, već i kao međunarodna obaveza države.

Vlada Republike Hrvatske također ističe da je prema presudama i odlukama Europskog suda za ljudska prava u 2013. godini Republika Hrvatska, u 28 predmeta zbog prekomjerne duljine trajanja postupaka pred hrvatskim sudovima i Ustavnim sudom Republike Hrvatske, platila ukupni iznos od 121.590,00 eura. U navedenim predmetima po zahtjevima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku pred hrvatskim sudovima su također prethodno određene novčane naknade u ukupnom iznosu od 359.200,00 kuna.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Orsata Miljenića, ministra pravosuđa, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa i Gordanu Klarić, pomoćnicu ministra pravosuđa.

